

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 228

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tarif
și învolăk.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

Congresul naționalităților.

Cetitorii *Gazetei* își aduc aminte de propunerea noastră de astă toamnă pentru convocarea unui congres al naționalităților. În fața întrunirii delegațiilor austro-ungare ideea lansată atunci de noi a avut un larg răspuns. Toate ziarele mai importante din monarhie au reprodus-o și într'un timp, pornise chiar o discuție publică asupra utilității și oportunității ei pe care, — putem să o constatăm — aproape toate glasurile au recunoscut-o.

Cu toate acestea propunerea noastră a avut soarta atâtor propuneri românești: ea a fost aprobată și chiar lăudată *in principiu*, fără a fi pusă *in practică*. Se pare că, la noi mijlocul cel mai eficace de-a împiedeca realizarea unei idei, unei inițiative sănătoase, a ajuns aprobarea. Câtă vreme desaprobaria făcuse și cinstită ar avea poate darul de a stărni contradicțiuni și de a face propagandă unei idei, aprobarea elogiasă e un metod sigur de a o înmormânta cu pompă și ceremonie.

Propunerea noastră de astă toamnă a căzut și ea victimă acestui metod ucigaș al aprobărilor unanime supt cari a fost acoperită... și îngropată de vie. Datoria noastră e să o dezgropăm și să o chemăm la viață.

Nu putem să spunem că prin realizarea ei, nu am pierdut nimic. Ar fi să ne amăgim singuri. Nici odată, de zecimi de ani încoace, momentul politic nu a fost mai oportun ca astă toamnă pentru realizarea congresului. Nici-odată un congres al naționalităților nemaghiare din Ungaria nu ar fi trezit un răspuns mai mare ca imediat după sfârșitul războaielor de dezrobire națională din Balcani.

Atmosfera era încă încărcată de păcele de praf de pușcă ale câmpiilor de luptă dela Kirk-Kilise, Luleburgas, Monastir, dela Ovce-Polie și Bregalnița. Toată Europa își zicea că acesta e sfârșitul firesc și inevitabil al oricărei politici de aspirare națională, pedeapsa oricărei încercări de sugrumare și violență a conștiinței naționale a popoarelor. Invățământul acesta plutea în atmosferă și se impunea fiecărui creier cu puterea irezistibilă a unei sugestii.

În asemenea stare de spirite congresul nemaghiarilor, coincidând pe de-asupra cu convocarea delegațiilor austro-ungare, ar fi făcut o impresie adâncă în Europa întreagă. Continentul întreg ar fi înțeles că aici o nouă problemă macedoneană se ridică, mult mai mare însă și mai importantă decât cea dintâi, fiind vorba de poporații numeroase, cari locuiesc mai aproape de centrul Europei.

Alături de discursurile delegațiilor unguri oficiali, mincinoase și înșelătoare, s'ar fi reprodus discursurile celor mai însemnați oratori ai noștri, ai delegațiilor neoficiali, dar adevărați, ai românilor, slovacilor, sârbilor, nemților și poate chiar a rutenilor. Espunerile sintetice, documentate și sugestive ale unor oratori ca Vaida, Maniu, Vlad, Goldiș, Goga, apoi Hodja, Milanko, ale adâncului cunoscător de lucruri Polyt etc. ar fi reușit să dărâme toată ceata de carton construită de delegația ungurească și ar fi dat străinătății icoana adevărată a situației politice din Ungaria (deși nu toți bărbaii amintii s'au rostit pentru ideea unui congres.)

Acuma, firește e târziu să mai vărsăm lacrimi zadarnice; putem cel mult să constatăm, ca de atâtea ori în istoria recentă a luptelor noastre naționale, că am mai scăpat o ocaziune excelentă de a raporta un succes, de a da o nouă lovitură regimului de maghiarizare și a-l demasca. Am rămas și de astă dată de căruță, sau, ca să întrebuițăm un termen mai modern, am pierdut un tren.

Urmează însă ca să pierdem și pe al doilea? Și el ni se prezintă. În luna Mai delegațiile se vor întruni din nou, de data asta nu la Viena, ci la Budapesta. E o întâmplare că sesiunea lor nu are loc la toamnă, ca de obicei, adică nu la un an după sesiunea trecută, ci la șase luni. Ea se datorește faptului că în anul acesta se pune în aplicare noua lege a anului bugetar. Această nouă lege fixează începutul anului bugetar nu pentru 1 Ian. al fiecărui an, ca până acuma, ci pentru 1 Iulie. În conformitate se știe că actualul budget de tranziție se întinde numai dela 1 Ian. până la 30 Iunie 1914, adică pe șase luni.

Pentru aceea în mod excepțional delegațiile trebuie și ele să-și ție sesiunea lor, nu la un an ci la o

jumătate de an după sesiunea trecută, pentru votarea bugetelor comune. Este probabil că după această sesiune delegațiile nu se vor mai întruni decât în primăvara anului 1915, adică *peste un an și o lună!* (afară de cazul puțin probabil al unei sesiuni extraordinare).

Prin urmare dacă mai este ca ideea unui congres să se realizeze, acuma e ultimul prilej de a o face, în așa fel ca el să exploateze politicește atmosfera creiată de războaiele balcanice. Această atmosferă de simpatie a mai scăzut, de sigur de astă toamnă încoace dacă vom aștepta însă până la anul viitor, ea va dispărea și se va risipi cu totul.

Cu toate acestea, nu înțeleg propunerea noastră fără oarecare melancolie și îndoială. Experiența trecutului ne a dovedit, nu că sintem lipsiți de bunăvoință, dar extraordinar de greoi la gândire și tardivi la acțiune. Ne-ar trebui mai multă sprinteneală și energie, mai multă încredere! Trebuie să scurțăm odată distanța asta enormă ce ne despărțește dela gândire până la faptă, distanță care adesea ne obosește, ne descurajează și ne face să ne împotmolim pe drumul jumătate, între hotărâre și înfăptuire.

Așteptăm deci ca presa noastră, factorii noștri competenți să se rostească. De data asta însă nu prin aprobări cari omoară și atrofiază, ci prin propagandă și sinceră și stăruitoare și mai ales *prin fapte!*

Impăratul Wilhelm la București.

În cercurile diplomatice vieneze produce mare senzație știrile despre o apropiată vizită a împăratului Wilhelm la București. Această vizită, se spune, ar avea de scop să contrabalanseze pretinsa mișcare filo-rusească din România. Se mai spune, că ministrul României la Berlin, d-l Belidimanu, ar depune mari eforturi pentru realizarea acestei vizite.

Tot ce se poate!

Congresul de pace.

Din Haga se anunță, că Țarul și-ar fi exprimat dorința, ca anul acesta congresul pentru pacea universală să se țină în 15 Iunie, în sediul regulat, la Haga. Asupra termenului propus de Țar, nu s'a decis încă, dar se fac pregătiri pentru congres.

Congresul acesta va fi al treilea congres de pace.

Adunarea comitatului Târnavei-mici.

Lupta impunătoare a partidului național român.
Adunarea a durat zece ore.

Dicio-Sân Martin 8 Aprilie n.

Din nou s-a scris o pagină frumoasă în istoria luptelor românești date în acest comitat, care este cel mai tipic reprezentant al dominației de rasă și de clasă maghiară. Înmulțindu-se membrii români comitatenzi dela 1 Ianuarie 1914 încoace cu trei membrii noi, sinceri aderenți ai partidului național român, s-a dat o luptă neașteptată în dimensiunile ei. Adunarea începută la orele 9 a. m. a durat până seara la 8 ore cu intrerupere abea de un ceas. Și în tot timpul acestei adunări oratorii români și cauza română a dominat întreaga adunare.

Fiind la ordinea de zi și de altcum chestiunea împăcării româno-maghiare, interesul tuturor membrilor față de adunare a fost înalt. Astfel am văzut sala și galeriile arhipline.

Membrii români, aderenți ai partidului național român afară de 2-3, toți au fost de față. Am remarcat pe domnii Simeon Caluțiu, Eugen Bian, Laurențiu Pascu, Dr. Alexandru Morariu, Dr. Romul Boila, Dr. Marcian Caluțiu, Zaharie Boila, Victor G. Maior. N-a putut lipsi dela adunare nici încarnatul trădător de neam, preotul gr. or. din Crăciunel Jultu Moldovan, care cu toate ocaziunile ține să-și bruscheze neumul cu purtarea lui slabă românească.

Adunarea a fost prezidată de comitele suprem Baronul Kemény Akos. Deschizând adunarea s-a trecut la dezbaterile ordinii de zi. Primul obiect, la dezbaterile cărui a luat parte partidul național român, a fost punctul al cincilea: propunerea vicecomitetului referitoare la cumpărarea unei case pentru pretura Dicioșanmărtinului. Deoarece se intenționa menajarea cutărui proprietar de casă maghiar falimentat, partidul nostru, în numele cărui a vorbit d-l Victor G. Maior, a luat poziție față de acest act. S-a hotărât esmiterea unei comisii.

După ordinea de zi trebuia să urmeze *cele 3 interpelețiuni românești*. Ca să arete însă cel dela putere disprețul lor față de atitudinea românească a membrilor români, au propus ca interpelețiile să fie tractate după dezbaterile tuturor celorlalte obiecte. Propunerea aceasta jignitoare pentru români a făcut-o Réz Mihály, cumnatul ministrului prezident Tisza, cunoscutul publicist de casă al acestuia, care propunere, după ce a fost combătută de

d-l Dr. Romul Boila, s-a primit din partea majorității.

Următorul obiect la care au luat cuvântul membrii partidului național român, a fost: chestia școlitelor și preliminarilor comunale. E un abuz înrădăcinat în acest comitat, că nici-când nu se fac preliminariile de spese în timpul impus de lege, iar școlitele se înalțează după ani de zile. Să fac plăți și alte date fără de preliminar și după bunul plac al acelora, cari sânt puși în fruntea comunelor. Au vorbit d-l Dr. Romul Boila, care propune cercetare și sistarea abuzului, Simion Caluțiu, care s'a alăturat la aceasta propunere și d-l Dr. Alexandru Morariu, care a propus ordonarea procedurii disciplinare față de cei neglijenți. Congregația după deslușirile vicecomitetului primește propunerea d-lui Dr. Romul Boila.

La o afacere procesuală a comunei Ganfalău a vorbit d-l Dr. Romul Boila propunând, ca comuna să se fearească de proces.

Comunele Faget și Panadea au votat pretorului un adaus de relut de drum împotriva legilor. Doii Simion Caluțiu și Dr. Romul Boila au făcut proteste energice contra acestui abuz. Măritimea a sancționat însă călcarea de lege.

Comuna Pánadea vrea să poarte mai multe procese Dl Dr. Romul Boila cere deslușiri și face atență corgregația ca să ferească comuna de procese prea dese și să cerceteze fiecare caz concret. Viceșpanul servește cu deslușiri, pe cari d-l Dr. Romul Boila le declară de satisfăcătoare.

La chestia alegerii de primer din comuna Șeulia-română vorbește d-l Simion Caluțiu și arată că de jude comunal a fost pus un domn, care locuiește tot anul în Cluj, ceiace e împotriva legilor. Înzadar e protestul, maioritatea sancționează ilegalitatea.

La pensionarea protonotariului comitatului György, care în decursul serviciului de 38 ani a câștigat multe simpatii și a dat dovadă de un simț de dreptate neobișnuit la oamnenii dela comitate, a spus un cuvânt de adio prezidentul nostru Simion Caluțiu, aderând la propunerile ce s-au făcut din partea contrară, în semn de bună amintire.

În privra cererii de pensionare a medicului Dr. Hunyadi vorbește din nou d-l Simion Caluțiu, primindul-se propunerea de a se revizui atestatul medicului comitatens.

Societatea economică comitatensă servește exclusiv scopuri ungurești. Are dela comitat un ajutor de 3000 cor. Dl Dr. Boila a propus ștergerea acestui ajutor. Propunerea a fost respinsă.

Rânduri scrise pentru fete.

După Colette Iver.

Erau trei prietene.

Una avea șaptesprece, alta optsprece, a treia nouăsprece ani.

Eșind dela Sorbonna, coboară bulevardul Saint-Michel. Poartă haine de postav croite după cel mai elegant fason, pălării mici cochete și drăguțe, care le clasează între cele mai elegante pariziene. Însă un gest bărbătesc le răpește din grația feminină, ele țin sub brațul stâng, ghiozdane ghiftuite de casete și cărți, ceace le dă un aer ștrengăresc de studente.

Cea mai tinără zice:

»Cât privește căsătoria, să nu mi-o poruncească nimenea».

A doua adaugă:

»Să devin roaba unui bărbat... mă mulțumesc».

A treia încheie:

»Mai adaugă copil, lată ce e mai ridicol».

Și fudule de tinerețea lor, de farmeoul frumuseții lor de care așa de bine își dau seama, dar mai ales fudule pe capacitatea creierului lor,

căci își fac iluzia unei activități urlașe, ele s'adâncesc cu încredere și îndrăzneală în val-vârtejul Parisului, ca trei personaje cari ar voi să-l cucerească, să-l stăpânească.

Încântate de propria lor persoană, ele s'cred fiecare, un centru de capacitate neobișnuită. Și cum vin tocmai dela cursul de filosofie, desigur diseacă maxima filozofică învățată astăzi: »Eul meu, începe, și se sfârșește în mine».

Și să nu credeți că aceasta e o poveste inventată sau imaginată. Este adevărul cel mai real și dureros. Aceste tinere odrasle, există și vorbesc întocmai după cum vă spusese. Știu perfect că asemenea *cugetătoare* fac excepții, că maioritatea fetelor noastre sunt naturale și dimpotrivă visează cu fericire la bărbatul pe care îl vor iubi, la copil pe cari îl vor crește, la căminul unde ele vor stăpâni ca niște regine înțelepte și pline de bună-tate.

Însă faptul că fracțiunea tinerimei feminine este o fracțiune importantă prin valoarea sa, și aceasta fracțiune respinge căsătoria și ideea așa de dulce a familiei, acestui fapt merită să-i acordăm interes și să ne ocupăm mai intensiv de el.

Vă opresc deci, dragălașe studente. Nu alergați, stați nițel, asculta-

ți-mă puțin. Ce voți să spuneți cu fraza D-Voastră misterioasă: »Eul meu începe și se sfârșește în mine?»

Fără îndoială, această maximă filozofică, vrea să spuie, că a-ți venit în lume prin voi înși-vă. Și, că nu există nici o legătură esențială între voi și alții. Și că legătura socială e o curată imaginațiune. Dacă vă simțiți însă așa de independente, așa de degajați față de colectivitate, cum puteți consimți, să primiți atâtea dela ea. Să'mi permiteți să vă spu scurt: Voi nu posedăți nimic, toate le primiți dela societate. Chiar știința care o studiați, alții simt acela care Vi-o dau, și e scoasă dintr'un fond și bun comun, la care marii cugetători adaug fără încetare experiența, binele lor propriu.

Noi trăim numai din generositatea antecesorilor, fraților noștri. Ei dal domnișoarelor. Aceasta aduce cu sine că fiecare produce câteodată invizibil, necesarul e acordat tuturor. Voi ați zis: »Eul meu, începe și se sfârșește în mine». Eul meu a fost creat prin sine, și întreg universul, fără îndoială a fost asemenea creat pentru eul vostru. Dar de ce doriți ca trecând prin viață să primiți dela alții totul iar în schimb să nu dați nimic?

Și să nu uitați, că nu veți avea totdeauna optsprezece ani. Anii vor trece ca toate. Dintr'o lovitură de baghetă. Vă adaug deodată încă cincizeci de ani. Iată sunteți femei bătrâne, aproape septuagenare. Vă regăsiți indosite la marginea vetrei, singure, pentru că voi vați doriți-o; nefolositoare, pentru că voi vați ales-o; și revoltate înaintea zidului, scârrei finale a existenței, pentru că ați disprețuit scopul vieții care e așa de dulce și fericitor, și așa de ușor de ajuns. Ce ați făcut cu viața voastră? Nimic, nici o bucurie nu vă rămâne. Și toate aceste le-ați ajuns din vină proprie. Ticăloșenia, solitudinea, moarțea aceasta înceată voi vați pricinuit-o Sărmanul vostru individ, »eul» și nerfericita maxima e cauza decăderii voastre.

Gândiți, meditați, că ați putea să fiți buni, așese, iubite, sărbătorite, fala și fericirea unui tovarăș de drum. Să lăsați după voi, viața, bucuria și fericirea ce o dai iubind viața care se perpetuiază...

Mai mult îmi place de acea tinără fată, care înroșește de plăcere, când o întrebi:

»Vrei să te măriți? Cunosc un băiat drăguț...»

Ah da, a se mărita, a se mărita cu deplină voie și încredere. De sigur nu nebușește, ci dându-ți seamă de toate schimbările pe care le rischezi, neavând teamă de vicioș și luptă.

E necesar că o fată să se arete d'încă.

Sau din contră mai ușuratică și acomodabilă?

Eu avusei o mică prietină de 20 ani, care spunea următoarele:

»Eu nu vreau să iau, decât un bărbat bogat, distins, foarte inteligent și foarte frumos, țin afară de acestea la aceea să fie tânăr, ochii lui să fie negri, să nu poarte mustețe, să se îmbrace după ultima modă, să aibă aer de artist, gusturi elegante. Mai adaug ca familia să nu-i fie numărăoasă, însă amabilă.

Însă mă opresc; aceasta pagină nu mi-ar ajunge ca să înșiruiesc toate dorințele și așteptările ei. Să nu credeți că giumea sau juca comedie. Într'adevăr ea, numai așa s'ar mărita dacă ar întâlni toate perfecțiunile idealului său. Astfel în ziua când fu iubită de un bărbat onest, serios, mai savant decât elegant, ea dete un țipăt de groază. I-am spus că acest bărbat era încântat de dânsa, aceea ce e ceva ponderabil.

Aceasta destăinuire o făcu să rădă destul de nebușește.

Chestia tratativelor.

După pertractarea altor obiecte de mai puțină importanță au urmat curendele comitatelor, între cari cea a comitatului Pesta și a orașului Cluj în cauza tratativelor româno-maghiare. Primul orator la acest obiect a fost dl. Dr. Marciian Caluțiu, care primaară a ajuns membru în congregație. A prezentat o moțiune în numele partidului național român pe lângă un discurs bine potrivit, dezvoltând cu multă cunoștință de cauză punctul principal al partidului național român în chestia de naționalitate.

Moțiunea aprobată de altfel și de mulți membri străini a fost următoarea:

„Congregația emunță că ia la cunoștință cu îndestulare irițiativa luată de primministrul Stefan Tisza pentru rezolvirea chestiunii de naționalitate, care chestiune este de cea mai mare importanță pentru existența acestui stat. Constată însă cu regret, că încercările făcute în direcțiunea aceasta n-au dus la rezultat. Congregația este convinsă, că rezolvirea chestiunii de naționalitate și în primul rând a chestiunii românești și în urmărire asigurarea validității politice corăspunzătoare a dezvoltării economice, culturale și sociale a popoarelor nemaghiare formează o necesitate de existență pentru acest stat.”

După discursul dlui Dr. Caluțiu s'a iscat o discuție, la care au luat parte mai mulți membri maghiari, aducând ofense și inzulte diferite la adresa națiunii române. Pentru a combate pe cei îngâmtați a luat cuvântul dl. Dr. Romul Boila, care de altfel a fost atacat aproape de toți oratorii pentru ținuta sa bărbătească românească, dovedită la nenumărate ocazii și a demascat după vrednicie toată politica imorală a celor dela putere, spunând că va veni vremea, când s'ar împăca domni maghiari cu românii, dar va fi prea târziu.

Moțiunea Românilor, după replica dlui Dr. Caluțiu și dl. Boila, a fost respinsă.

Conform hotărârii luate au urmat la ordinea zilei interpelețiile.

Interpeleții.

Dl. Dr. Alexandru Morariu avocat în Ibașfalău interpelează pentru procedura ilegală și imorală a matriculanților de stat și în deosebi în contra celei din orașul Ibașfalău, care aștepte pe românii săși ia nume unguresc. Protestul energic al dlui Dr. Morariu a făcut impresie adâncă. Vicecomitele neagă, că ar exista vreun caz concret, deși dl. Morariu a înșirat mai multe cazuri. Congregația la la cunoștință răspunsul vicespanului.

Dl. Dr. Alexandru Morariu interpelează pe vicespanul pentru abuzul de putere oficioasă, care s'a săvârșit în cauza de concesione industrială a lui Zaharie Boila, cărui nume numai pentru că ține la neamul său atât el, cât și feciorii lui și își face datorița față de neamul lor, administrația i-a detras concesionea dată cu putere de drept în potriva dispozițiilor legale, cau-

zând o pagubă de peste 30.000 cor. Vicecomitele își spală mâinile și răspunde evasiv. Dr. Morariu nu se declară mulțumit.

A urmat interpelețiile dlui Dr. Romul Boila în cauza pacterului sășese din comitat, în cauza alegerii de primar din comuna Chesler, în cauza esundărilor prea dese și în fine în cauza apropiatului faliment moral și material a orașului Diciosântmărtin. Cele din urmă două interpeleții au fost puse la ordinea de zi a congregației următoare, iar la celelalte a dat Vicecomitele un răspuns destul de mulțumitor, așa încât dl. Dr. Romul Boila s'a declarat mulțumit cu răspunsul dat.

Lupta, care s'a descris aici în linii generale, a fost dela început până în capăt foarte animată și ne face să sperăm, că nu poate întârzi prea mult ziua, când poporului, care are astfel de luptători, i se va face dreptate.

Aral Chazi.

Țarul vrea pace!

În fine, după atâtea știri alarmante ce ne-au sosit în ultimul timp din Rusia, vine acum știrea din sorginte semi-oficioasă, că Țarul dorește pacea. Zisrul berlinez »Deutsche Tagesszeitung« este informat din loc competent, că, la ordinul Țarului, ambasadorul Rusiei la Viena, Sebeco, a declarat că sforțările actuale ale Rusiei sunt îndreptate exclusiv pentru consolidarea internă economică a Rusiei.

Să credem?

Tinerimea academică bucovineană din Viena a trimis dlui Bogdan Duică, inimosul orator dela meetingul Ligii Culturale, următoarea telegramă de aderență:

Pentru dragostea, căldura și interesul cu care îmbrățișați și apărați cauza dreaptă a fraților nenorociți din Bucovina, în aceste vremuri de absolută desorientare și lipsă de conștiință și demnitate națională a unor preinși conducători, vă mulțumim din adâncul sufletului asigurându-vă de recunoștința și simpatiile noastre.

Bravă tinerime!

În chestia autonomiei bisericei gr. cat. rom. Ni se scriu următoarele:

În sinodul de primăvară al districtului protopopes gr. cat. al Morlăci, ținut în Morlăci s'a discutat chestia autonomiei bisericei gr. cat. române și la propunerea dlui Petre Agrișan, paroh în Ciula și Bociu, preoțimea întrunită la sinod a adus cu unanimitate următoarea hotărâre:

1. Își exprimă încrederea și alipirea nestrămutată față de înalt preasfințitul nostru Arhiepiscop — și ceilalți membri ai corului episcopesc.
2. Are încredere neclintită, că arhierii vor lupta cu toate puterile pentru apărarea drepturilor autonome ale bisericei noastre.
3. Crede însă, că participarea și pe mai departe a episcopilor noștri la conferențele episcopatului catolic din Ungaria poate să aibă urmări tot atât de dezastruoase și în această chestie vitală a bisericei noastre gr. cat. rom.

mâne, ca și înființarea episcopiei de Hajdudorog. În consecință își exprimă dorința ca pe viitor arhierii bisericei noastre să nu mai participe la conferințele episcopatului catolic din Ungaria.

Se face ziua.

Chestia luării de pe așș a piesei d-lui Zaharie Bărsan: »Se face ziua« încă tot nu pare lămurită. Cu toate declarațiunile d-lor Brătescu-Voinesti și Z. Bărsan, zierele din regat mențin știrea despre amestecul diplomatic, care a avut de urmare amânarea reprezentării dramei d-lui Z. Bărsan. Ziarul »Az Est« înregistrează chiar știrea, că luarea de pe așș a dramei »Se face ziua« ar fi avut de urmare subita demisiune a d-lui Brătescu-Voinesti și înlocuirea sa cu dl. Diamandi. De sine înțeles, această știre o dăm cu rezerva cuvenită.

Iată ce cetim în nrul de azi al »Minervei«:

Piesa d-lui Zaharie Bărsan a ajuns până la punerea pe așș Teatrului Național, dar în prezia reprezentății a fost scoasă de pe așș. După explicațiile ce s'au dat avem motive să credem că piesa d-lui Bărsan a fost scoasă și din repertoriul primului nostru teatru.

Cauza se cunoaște. Legațiunea austro-ungară din București areușit să obțină înlăturarea piesei d-lui Bărsan. Se pare că după reprezentarea piesei »Domnul Notar« a d-lui Goga, drama »Se face ziua« ar fi fost prea mult pentru dezasperarea unguirilor. Ca să nu fie nevoie de d-rul Babeș la Budapesta, piesa d-lui Bărsan nu va vedea lumina rampei pe scena teatrului oficial. Va fi reprezentată însă pe altă scenă și va avea fără îndoială tot succesul cuvenit.

Am dori să se facă odată lumină în această chestiune misterioasă.

Intervenția României în chestia albaneză.

»Neue Freie Presse« află din București că în ultimul timp s'a făcut un schimb de telegrame între ministrul român dela Durazzo și guvernul român de oparte, iar pe de altă parte Domnitorul Albaniei și regele Carol al României. Din aceeași sursă se anunță că guvernul albanez a rugat guvernul român să trimită o comisiune militară la Durazzo pentru organizarea armatei albaneze.

Domnitorul Albaniei a rugat pe regele Carol ca acesta să intervină pe lângă guvernul grec, să nu împiedice pacificarea Albaniei de sud.

Principele Wilhelm a declarat ministrului român din Durazzo, că ar dori ca chestia Epirului să se rezolve pe cale pașnică; dar având în vedere că au fost violate drepturile regale ale Albaniei, în caz de nevoie va recurge la mijloace mai energice pentru apărarea intereselor noului stat.

Guvernul român a intervenit

la Atena ca Grecia să caute aplanarea chestiei Epirului pe cale pașnică.

»Neue Freie Presse« înregistrând această știre face următorul comentariu:

Această știre primită din București are o mare importanță, de oarece prezintă perspectiva ca chestia albaneză să se rezolve pe cale pașnică.

Domnitorul Albaniei este în legături de rudenie cu regele României, iar România aflându-se în legături de alianță cu Grecia este foarte natural ca regele Carol să intervină și ca această intervenție să aibă rezultatul dorit.

Regele Carol a sfătuit pe principele Wilhelm să primească tronul Albaniei, deci se explică de ce regele Carol voințe să-i sprijine cu autoritatea și influența sa.

Legăturile dintre Albania și România sunt foarte cordiale, ceea ce denotă și faptul că guvernul albanez a rugat pe cel român să trimită o misiune militară în Albania, ca să organizeze armata de acolo.

Guvernul român a primit cu bucurie această invitație. Unele state din Balcani să țină minte că Albania se bucură de sprijinul României, al acelei României care este acum aliată cu Grecia și Serbia!

Scrisoare din București.

O reformă a Universităților. — Autonomie — Greva studențească. — Dragostea cu sila. — Studenții evrei din Cernăuți și Iași pretind să fie luați în excursie de colegii lor români. — Protestări către rectoratele respective. — De la cei cari mor.

București, 26 Martie 1914.

Scriam, într-o corespondență recentă, că bate pe aici un vânt revizionist, cum nu s'a mai văzut, poate, niciodată. Oamenii și cu răspundere în Stat, și fără răspundere, își fac o ocupație predilectă de a da la iveală noul rege de vindecat. Iar dacă bugetul nu se simte în stare, deocamdată, să îndrepte și să armonizeze atâtea, el le primește, pe cele rămase, în programul anilor viitori, când s'ar mai putea urea cifrele lui ori — să sperăm — s'ar face o mai economică gospodărie la unele capite bugetare, pentru ca să poată fi servite și celelalte.

În zilele acestea învățământul a pus și el în discuție, cu toată seriozitatea, câteva din lipsurile lui adânci la Universitate. Și pretențiunea n'a fost formulată de profesori, ci — pentru întâia dată, se pare — cu o grevă, de către studenți. Studenții dela științele fizico-chimice n'au drept local pentru laborator decât unul cu desăvârșire impropriu și neincăpător și n'au aparate.

Fiind greva însăși o situație destul de gravă, unul dintre universitarii din parlament trebuia să vorbească — și d-l Dr. Toma Ionescu, a dezvoltat de curând o interpeleare, adresată dlui Ministru al Instrucțiunii, asupra mai multor lipsuri ale Universităților, amintind și retele organice de cari suferă ele.

Profesorii se plâng, pe dreptate de relele ce decurg, pentru învățământ, din lipsa unei autonomii la Universitățile noastre — și, nu pentru primadată, se ridică un glas autorizat cerând această autonomie, care ar avea darul de a înlătura amestecul politicii acolo unde nu trebuie să aibă rol decât consideratiunile de capacitate și muncă. E desperat că cercurile hotărâtoare se

vor hotărî, acum în era tuturor revizurilor să facă acest dar universităților, mai cu seamă că din partea unor bărbați competenți problema a fost lansată și în presă.

În ce-i privește pe greviștii dela fizico-chimice ale căror cereri au format obiectul prim al interpeleării, Ministrul a promis să vindece, deocamdată, în parte răul, potrivit mijloacelor. Și anume dând un alt local pentru laboratorii și împlinind, deocamdată, parte din lipsurile de material. Atât greviștii cât și interpeleatorul trebuiau să se declare satisfăcuți cu măsurile provizorii ale Ministrului, și anume în fața motivelor s'riose: că Ministrul de Instrucție trebuie să facă, acum toate sacrificiile, jos, la temelia învățământului, pentru școala primară, care ține încă în afară de zidurile ei peste 400.000 copii...

Dar, de oare-ce autonomia Universităților e o revendicare, ce nu înflăcătează întru nimic cifrele bugetului, profesorii au tot dreptul să nădăjduiască o îndreptare, iar câți-va și-au impus chiar datoria de a stărui.

Când n-au putere, Evreii, se știe, o ia cu buna. Se valetă, se plâng de vitregia sorții lor și fac declarații de mari patrioți și de buni »pământeni... De altă-dată însă sunt temerari. Temerari, adecă numai până la adică...

Când au un ziar — jidovec declarat ori nedecarat, cum sunt mai multe prin Capitală — îndrăzneala nu cunoaște hotare. Dar în general, în ori ce împrejurare, când se simt Evreii tari, nu stau mult de vorbă ci, uzează ori mai bine abuzează de situație. Iată un caz tipic. Studenții români din Universitățile celor două centre românești jidovite, Iași și Cernăuți, iar hotărârea laudabilă de a face împreună o excursie la Constantinopol așa dar, ceva înfrățire între fiii Moldovei românești și ai celei străine. Bucovinenii urmează să viziteze mai întâi pe Moldovenii în Capitala lor, iar de aici, împreună să ia drumul spre Capitala Turciei. Dar ce să vezi, studenții evrei din Bucovina se »asociază« și ei... Li se spune verde că nu trebuie să mearse, dar ei nu se lasă, ci societatea lor »Hebronica« intervine la rectorul Universității din Cernăuți. Și mai intervin studenții evrei din Iași fiindcă uitasem: se »asociază« și ei! Cei din Cernăuți protestează împotriva faptului că românii din Iași voiesc să-i »boloteze«, iar cei din Iași merg mai departe — nu sunt »pământeni« — și ei se îngrănesc de restul care urmează după Iași, de excursia la Constantinopol. Așa că se adresează și la rectorul Universității ieșene, ca să-i oblige pe români să-i ia în excursie!

Prezum se vede tinerimea studioasă română din ambele provincii, în cari poporul nostru săngera de robia jidovească, vrea nu vrea trebuie să facă dragoste cu Evreii.

În ce situație desgustătoare am ajuns!

E de prisos să adaug că sunt câteva ziare bucureștene, cari zilnic se ocupă cu viciările celor dela »Hebronica« ca și de ale celor de la Iași, cari fiind »pământeni« n-au o »Hebronica«.

Ceea ce e, însă, mai trist, este că zierele românești tac, pentru ca mâne-poiame să înregistreze, »obiectiv«, un conflict, o păruială, iar »Adevărul«, »Dimineața«, »Facă« să ia apărarea »supușilor« unui »stat străin«.

Atâta nădăjduim, că studenții nu vor călca pe sufletele lor...

Din vreme în vreme clasa mijlocie românească din Moldova, aproape sfârșită în lupta economică cu Evreii

Pentru a-i măgulii vanitatea ei, l-am dovedit că această figură de bărbat de știință putea ajunge celebru.

Ea nu credea nimic, căci hainele lui nu purtau fașonul ultimei mode. Am încercat să-i dovedesc că figura lui, avea o frumusețe mai reală decât chipul lustruit și pomadat ce visa.

Ea îmi răspunde că un bărbat cu barbă nu-i poate inspira iubire. Era tot atât de dragălaşă ca și nebulatică, se îmbrăca divin. Ea avea timpul ca să adaste cavalerele visurilor sale. Dar acest bărbat corfat, avu acele supărări talnice care durează aproape o viață întreagă. I-am spus o dar ea nu vru să-mi dea crezământ.

Dar sunt șase ani de atunci. Vi o spun ca să știți că prietina mea nu mai e în prima tinerețe. Li s'au prezentat doi sau trei tineri acceptabili. Ea li respinse pe motivul neasămănării între ei și idealul ei. Azi însă e mai puțin tânără, mai puțin draguță ca altădată.

Eu cred că nu mai visează la tipul ei american, cu ochii negri, cu aer de artist.

Acum ar dori să aibă un băiat bun, brav și solid. Însă vremea trece Nimenea nu mai vine. Un singur tânăr a iubit-o cu adevărat. Dar nu l'a știut prețui la vreme.

Dedic această întâmplare adevărată tuturor fetelor cari mă citesc. Este o vreme, o vârstă, când chemate de-a deveni femei, nu sunt altceva intr'adevăr decât copile ușurate, neapete de-a judeca atfel decât numai apăsutele. Aceasta încă nu ar fi așa de păgubitor dacă ele nu ar avea în acele timp, în această judecată greșită, atât de superficială, o încredere nelimitată. Ele însă se încapăținează în ideile lor greșite. Mai mult, conșiderația înaltă ce și-o închipuiesc, le sugerează, că frumusețea lor, vrednicia lor, atracția lor, vor îngrămădi pretendenți cu gramada. Ele resping fără reflecție pe bunii baietei cari le ar fi putut aduce fericirea vieții. Apoi bătrânețea vine repede, și-atunci sau se resignează, sau trăiesc singhere, sau se aruncă în brațele vreunui domn »Pierde-vară«.

Toate aceste nu servesc, credeti-mă, pentru de-a scuza pe micile nebulatice, care sunt atât de grăbite de a deveni doamne, încât acordează mâna lor, primulul venit, închipuindu-l cu o mie de calități și virtuți neexistente.

Această greșală oferă mai multe și grave primejdii ca cea dintâi. Fetele mai dificile, cel puțin respingând

o bună parte, nu riscă alt lucru decât că rămân fete.

Cele cari se acomodează împrejurărilor, sau cedează fără adăncire la cei dintâi venit și nu privesc lucrul mai aproape; se aruncă în vâltoarea primejdilor, se leagă pe o viață într-agă de un bărbat nedem sau pe care nu-l vor iubi de loc, imediat ce îl vor cunoaște mai de-aproape.

Atât într'un caz cât și în celălalt, rolul părinților trebuie să fie delicat și indispensabil. Este și cade în datorița părinților ca să deslușească discret, cu gingășie, cu disinteresarea și generositatea ce se așteaptă dela ei, pe ficia lor, dacă ea se arată dărăz, greoaie, nehotărâtă sau dacă e prea ușuratică.

Vai! N'avam decât să răsfoim albumul amintirilor noastre, pentru ca să constatăm, cât de mult poate înțelepciunea părinților, să servească la conducerea iscusită, a unei fete prea romanticoase.

O fată inteligentă, obișnuită de-a judeca, trebuie înainte de-a suna ceasul de răpire, să stabilească pe ce elemente își va fixa stima sa la logodnicul pe care posibil l-i va aduce ceasul zilei de mâne.

Înainte de toate trebuie să se pule

la adăpostul vanității, care în zilele noastre de cele mai deseori, servește de-a hotărî alegerea logodnicului. Calitățile esteriore ale unui bărbat, a cele cari mai mult vor fi admirate de prietinitile ei, sunt cele mai prețuite azi, cu toate că nu au de-a face nimic în fericirea conjugală. Situația socială, starea materială, asemenea sunt primele atracții pe cari le poate poseda un pretendent. Tinăra fată dorește a se înălța prin căsătorie, ea dorește parole mai multe, mai multă considerație, mai mult confort, mai mult lux. Ea dorește o profesie măgulitoare, viitor strălucit, o aparență mai strălucitoare. Un tinăr care va aduce în coșul zestreii și un »auto«, va avea mai multă șanță de reușită.

Iată aspirațiile după care se fixează de cele mai multe ori alegerea unui bărbat, când căsătoria ar trebui să fie unirea prin inbire a două inimi, cari se potrivească prin educații. Să fie ambii un suflet, lată idealul.

Mă întreb: ce fel de unire poate să se întemeieze pe dorința unui »auto«, a unei situații strălucite, a luxului mare.

O potriveală de educație, de mediu social, de naștere, este indispensabil pentru fericirea conjugală. Însă ce caută aceste condiții de vanitate?!

Dar viața sa internă?

Îi se examinează croiul hainelor sale. Vreau să știu toți ce sporturi exersează. Dar însușirile inimii sale în care rezidează izvorul adevăratei fericiri?

Se informează toți de gradul situațiunei sale sociale pe care îl poate atinge. Dar cine se interesează de avantaj și înălțimea gândurilor sale, de noblețea și generositatea inimii sale, de înțelepciunea sa, de finețea manierelor sa? Toate aceste azi sunt așa de puțin prețuite.

Deci repetez tinerelor mele prietene: Să nu aveți dorinți exaltate. Nu reclamați o perfecție imposibilă. Dar fixați dinainte o bază, un grad, de unde să măsurați acel scump tovarăș, care vi se dă pentru totdeauna, cătră care inima voastră fectorelnică se va inclina. Și să nu vă dați, fetelor dragălașe, inima voastră, nici prin vanitate, nici prin înconștință, ci prin iubire și admirație pentru acela care într'adevăr vă merită.

(Bistrița).

Emil A. Chiffa.

mea coalizată, mai îndreaptă câte un strigăt de desperare spre București, unde e capitala Românilor liberi...

Sunt manifestații de toată tragedia. Și nu vorbesc meseriași români, fiindcă ei aproape nu mai există, nu vorbesc nici parlamentarii județelor moldovene. De data aceasta s-a plăns, pe cale ziaristică, un farmacist dela Dorohoiu, d-l Timuș. În întreg Dorohoiu nu mai sunt decât 3 sau 4 meseriași români. Și pier și aceștia. Aceasta e situația în Dorohoiu ca și în toate orașele din Moldova de nord. Și nu e situația numai în meserii, dar tot așa e în Comerț. Și pentru ce pier? Pentru că Evreii, cari formează grosul burgheziei și cari au capitaluri, boicotează, sistematic și cu toate mijloacele, produsul muncii românești. Aceasta e de altfel atitudinea lor față de comerțul și industria românească din toată țara. În ce i privește pe români, ei trec indiferenți pe lângă înviașii rasei lor...

A vorbit un farmacist — și am auzit iară gemetele rămășițelor unei clase întregi românești, care e împinsă la groapă de Evreimea atot-puternică, sub ochii nepăsători ai Românilor și în tăcerea vinovată a presei.

Când vor veni oare cei tari să vorbească?

Să ne mângâiem cu nădejdea că — nu peste multă vreme! — presa, organele vieții publice toate și întreaga societate românească se vor simți, dacă nu cucerite, biruite de sufletul românesc!

Correspondent.

Demonstrația contra lui Károlyi Ziarele opoziționale vreau să reducă știrea ziarului *Cias*, zicând că nu ar fi adevărată. Așa unele admit, că știrea e exagerată. Faptul e, că n'a venit nici o desmintire serioasă. Societățile cari au aranjat huițuilele contra oligarhului îngâmfat sunt: societatea slovacă *Slovenski Poleh* și societatea cehă *Czeska Jedine*.

Mișcarea electorală.

În comitate s'a început și continuă alcătuirea cercurilor de votare și alegerea comisiunilor pentru examenul electoral. Publicul în diferite părți ale țării începe a se interesa de noua lege și de acțiunile electorale ce au să se facă. Ici-colea se aud diferite păreri asupra dispozițiilor legii și ordinelor ministrului de interne, Sándor Iános.

Examenale.

Conform ordinului ministerial comisiunile pentru examinarea scrisorilor au să fie constituite necondiționat până către finea acestei luni, ca să se poată face examinarea alegătorilor. Eri am amintit despre comisiunile din comitatul Aradului. Azi suntem informați, că s'a făcut constituirea și în comitatul Cluj. Comisiunile vor funcționa în fiecare sediu de pretură, sub prezidiul primpretorelui și în condițiile cari le-am semnalat ieri.

În curând se vor numi astfel de comisiuni în toate comitatele și se vor începe examenale.

Ce vor face țărani în general și țărani noștri în special, adică acei țărani a căror drept să bazează numai pe inteligență, pe știința de carte? Ar trebui să meargă la oficiile pretoriale toți aceia, cari știu scrie și citi și să-și câștige adevărata necesară. Pe călea primăriilor și pe alte căi să poată afla când e potrivit a se prezenta oamenii la diferitele preturi. Interes și energie ne trebuie și aci, ca în toate acțiunile noastre. Interes cerem în deosebi dela inteligența noastră din orașe și sate. Să lumineze și să povățuiască poporul și să-l conducă în direcția corăspunzătoare intereselor neamului.

Lui »Világ« li se scrie din Săculme, că acolo s'a pornit o vie mișcare cu privire la examenul electoral. Oamenii sunt instruiți, ce au să facă, ca să nu-și peardă dreptul oferit în lege.

Acest spirit trebuie să-l răspândim și noi în sânul poporului nostru și să-l dăm într'ajutor cu sfatul și cu fapta. Dacă vom sta cu mâinile în sân, vom rămânea îndărăpt, ca niște nemernici.

Sași.

Comitetul cercual săseac din țara Bârsei în ședința sa de alaltaeri, s'a ocupat, afară de cazul cu deputatul Wilhelm Kopony, și cu ordinea electorale ale ministrului Sándor. Raportor

a fost deputatul Traugott Kopony. Comitetul a constatat, că ordinea guvernului nu conține dispoziții nefavorabile pentru Sași și le-a luat la cunoștință. Sași căciulitori și — patriotici.

Alegătorii.

După datele statistice ale guvernului numărul alegătorilor de deputați în cameră este 1,838,378. Este un număr mic față de totalitatea mare a locuitorilor. Trăim însă în o țară cu legi retrograde.

În orașele cu municipii se află 280,644. Aceștia au vot secret, pe când ceilalți votează deschis. În procento cel cu votul secret formează 15% a totalității alegătorilor.

Sașii din Țara Bârsei contra dep. W. Kopony.

— **Vot de desaprobară.** — Dep. Kopony nu-și depune mandatul. —

Compatrioții noștri sași se află într'o mare fierbere decând cu ieșirea deputatilor W. Kopony și D. Brandsch din partidul muncii. Această fierbere s'a manifestat cu deosebire în ședința de alaltaeri seara a »Kreissauschuss«-ului săseac din țara Bârsei, care avea să-și spună cuvântul în chestia deputatului Hărmanului W. Kopony. Ni se spune, că o ședință atât de furtunoasă ca cea de Mercuri seara n'au mai avut de mult timp să înregistreze Sașii. S'a dat o luptă pe viață și moarte între Sașii negrii, și verzi care s'a terminat cu victoria celor circumspecți.

La ordinea zilei au fost două propuneri, una de a desaproba atitudinea dep. Kopony, iară cealaltă, a Sașilor verzi, de a se lua simplu la cunoștință eșirea dep. Kopony din partidul muncii. După discuții încocate s'a primit propunerea de desaprobară cu 31 voturi contra 17.

La ședința Kreissauschuss-ului a participat și dep. W. Kopony, care într'un discurs mai lung și-a motivat atitudinea s'a politică. După ce s'a rostit discursul, dep. Kopony a părăsit ședința pentru a nu înliunța pe cei prezenți.

Suntem informați, că cu tot votul de desaprobară al Sașilor, dep. W. Kopony nu-și va depune mandatul, fiind de părere, că dreptul de-al exprima desaprobară sau aprobare nu aparține competenței »Kreissauschuss-ului, ci alegătorilor din cercul Hărmanului. Cât timp aceștia nu-și manifestă desaprobară lor, atât timp Kopony va deține mandatul său. De altfel dep. Kopony a plecat în cercul său, pentru a intra în contact cu alegătorii săi.

Precum se prevede, alegerea viitoare din cercul Hărmanului promise a deveni foarte agitată și interesantă, deoarece conducerea oficială săsească va pune cu siguranță d-lui Kopony un contracandidat.

Asasinarea preotului Balamace.

Agitația Românilor macedoneni. Din-te pentru dinte.

Știrea despre asasinarea preotului aromân Balamace din Corița, pe care am înregistrat-o în nrul de ieri la ultimele știri, a produs o vie agitație printre românii macedoneni din București, între cari se află și rude apropiate ale victimei.

Aseară s'a prezentat la redacția ziarelor bucureștene o numeroasă delegațiune care a cerut să se publice următorul comunicat al românilor macedoneni din Capitală.

»Sinistra comedie, pe care mișcarea aliaților noștri greci o joacă în Albania, s'a spart și de asta dată în capul românilor noștri.

Ministerul nostru de externe confirmă că bandede de soldați eleni deghizați în cete de insurgenți, spre a putea asasina și jefui în bună voie și fără răspundere, au măcelărit pe marele luptător naționalist preotul Haralambie Balamace din Corița, pe fiul său Nicuță Balamace, revizorul școlilor române din Albania și alți trei notabili români.

Guvernul român care a împins în foc pe acești luptători, încurajându-i a continua lupta chiar după ce totul

fusese perdit, prin pacea dela București, primește cu inimă ușoară aceste vești.

Suntem convingși că orice speranță de a obține pedepsirea ucigașilor morali și materiali, prin guvernul român este perdită.

Români din Albania declară însă că nu vor renunța la răsunare.

Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte!

Poate guvernul român să se prefacă că nu știe cine sunt adevărații asasini.

Noi însă fi, frații și prietenii celor asasinați, știm cine înarmează cu mitralize și tunuri și cine alcătuiește aceste bande sanguinare și declarăm că fiecare român din ai noștri asasinat de statul grec va fi răsunat ori ce se va întâmpla.

ȘTIRI.

— 28 Martie 1914.

În jurul logodnei principelui Carol. Din Petersburg se anunță: Marți fiind ziua plecării perechei imperiale în Crimeea, se aștepta ca să se facă logodna principelui Carol cu marea ducesă Olga, cease însă nu s'a întâmplat. Persoane bine informate află că vizita prințiară română a avut de scop ca tinerii să se cunoască personal. Tânăra marea ducesă și principelul Carol și-au plăcut foarte mult unul altuia. Principele Carol se va reîntoarce la Berlin și după câteva zile se va duce în Crimeea. E vorba ca logodna să se anunțe abea atunci, în mod oficial.

Noul director al teatrelor din România. Ni se comunică din București, că d-l *Diamond*, deputat și președinte al Societății scriitorilor români, a fost însărcinat, cu începerea de alaltaeri, să gizeze direcția generală a teatrelor, în locul d-lui *Brătescu Voinesci*, care a demisionat. Noul director general al teatrelor s'a prezentat alaltaeri d-lui Duca ministrul instrucției publice.

Galătoria generalului Coandă. Ziarele oficiale române publică următoarea lămurire:

Câteva ziare atribuind vizitei pe care a făcut-o d-l general Coandă la Constantinopol și Atena, un caracter politic, suntem în măsură să constatăm că această informație este lipsită de temel. Generalul Coandă a obținut un concediu pentru a-și vedea fiica, d-na contesă d'Estrade, care locuiește în Egipt și a cerut permisiunea de a profita de trecerea sa prin Constantinopol pentru a vizita diferite stabilimente militare și a studia noua organizare a artileriei turcești.

D-sa a fost primit de comandantul militar turc în modul cel mai afabil și cordial. După plecarea din Constantinopol, vaporul pe care se afla făcând escală la Atena, s'a folosit de această ocaziune pentru a face o vizită d-lui Venizelos, cu care a conservat excelente relațiuni personale încă de când amândoi au luat parte la conferința pentru pace din București.

Acesta e adevăratul caracter al călătoriei d-lui general Coandă, care în acest moment se află la Cairo.

O încercare pentru evadarea lui Jandrici. Din Graz se anunță că mai mulți ruși au încercat să mijlocească evadarea fostului ofiter în armata austro-ungară Alex. Jandrici, care nu de mult fusese osândit pentru spionaj în favorul Rusiei și arestat în închisoarea din Cariau, lângă Graz. Aveau de gând ca după ce-l vor face scăpat din închisoare, să-l ducă în Rusia. Planul însă nu și l-au putut duce la îndeplinire, căci a fost descoperit din bună vreme. Iată cum s'a petrecut cazul:

Zilele trecute și-au făcut apariția într-un restaurant din Graz mai mulți streini, cari conversau rusește. Case-rița restaurantului, care fusese mai mult timp în Rusia, a înțeles din conversația lor, că e vorba de mijlocirea evadării unei spion. Ea a vizitat poliția, care la rândul ei a anunțat comandamentul militar despre planul streinilor. În urma acestui denunț, Jandrici a fost pus în fire și mutat într'o altă celulă, unde era supravegheat mai de aproape. Planul streinilor ruși era, ca după ce vor ataca și vor ameți cu cloroform santinela, Jandrici, care pe semne era în înțelegere cu ei, să-și taie zăbrelele dela fereastră și cu ajutorul unui cearșeaf să se lase în automobilul, care-l aștepta, afară, gata de plecare.

Câteva zile nu s'a întâmplat nimic, până când alaltaeri noaptea un mare automobil, în care erau mai multe persoane, s'a cprît în apropierea închisorii. La alarma dată de santinela însă automobilul a pornit cu mare luptă, fără a putea fi urmărit. De atunci au dispărut străinii ruși din Graz.

Succesul unui artist român. Din Bruxelles se anunță: Cunoscutul violonist român Socrate Barozzi a fost în

vitat de regele și regina Belgiei la palat ca să cânte în fața perechei regale. Audiția muzicală a durat un ceas și un sfert și perechea regală a rămas încântată de arta măestrului român. Ministrul român din Bruxelles și d-na Djurava au asistat la audiție.

Șefii opoziției bulgare amenințați cu moartea. Din Sofia se anunță: Alaltaeri șefii opoziției au primit o scrisoare, prin care sunt somați să întreprindă campania deschisă contra armatei și să voteze bugetul ministrului de războiu; deasemenea și toate creditele cari vor fi cerute de parlament pentru armată. În aceeași scrisoare toate partidele burgheze sunt invitate să înceapă o luptă contra socialștilor, să nu numească nici un institutor socialist de oarece ei sunt cei mai buni propagatori ai socialismului. În cazul când aceste cereri nu vor fi îndeplinite, șefii opoziției sunt amenințați cu moartea. Scrisoarea e semnată: »Organizația ofițerilor bulgari«. Șefii socialștilor au primit și ei scrisori dela această organizație, în cari de asemenea sunt amenințați cu moartea dacă nu vor înceta cu agitația și propaganda socialistă.

Scrisorile acestea au făcut mare impresie. Deputatul socialist Saczoff a adresat o interpelare ministrului de războiu.

Aviatori militari ucși. Din Paris se anunță următoarele, după un comunicat al ministrului de războiu francez. Un sublocotenent și un caporal din secția aviației plecaseră în ziua de 5 Aprilie din Casablanca, voind să percurgă în sbor drumul până la Fez. În urma unui defect de motor însă au fost nevoiți să aterizeze pe o câmpie în apropiere de Casablanca. De atunci, dela aterizare, ministrul n'a mai primit nici o veste despre soarta celor doi aviatori, până când alaltaeră au fost aflate cadavrele ambilor nenorociți într'o vale din apropierea locului de aterizare. Se crede că au fost stațați de niște bandiți, pe când voiau să meargă pe jos în cea mai apropiată comună. Aeroplanul n'a mai fost găsit.

Știri mărunte. Comisia bugetară din Duma rusească a aprobat proiectul de lege privitor la organizarea unui serviciu de comunicație cu vapoare sub pavilion rusec, între porturile Mării-Negre, porturile dunărene și ale Prutului.

Din Paris se anunță: Căpitanul vasului »Isle de la Giordana« anunță, că 3 marinari de pe vasul francez »Guedupa« au fost mâncați de canibali pe insulele Nouele Hebride.

La Londra a căzut dela o mare înălțime aviatorul militar Deane, murind pe loc.

Săptămâna viitoare vor fi executată la New-York, cei 4 asasini ai proprietarului de tripod Rosenthal.

D-rul *Netter* a comunicat *Academiei de științe din Paris*, că a reușit să vindece paralizita, provenită din afecțiunile sîrui spinării, printr'un ser obținut din sângele unui paralizic tânăr.

Din New-York se anunță, că răufăcătorii necunoscuți au comis un atentat cu dinamită contra noului pod în construcțiune, peste fluviul Mississippi, dela Belfast. Podul a fost aruncat în aer: 12 muncitori au fost omorâți, iar restul grav răniți.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Plecarea studenților noștri în Italia. Cu trenul accelerat de azi după amiază 24 elevi din cl. VII. gimn. a liceului nostru au plecat sub conducerea d-lor profesori Dr. Blaga și A. Clorțea spre Italia. Excursiunii noștri sosește mâine dimineață în Budapesta, iar seara și-și vor continua drumul spre Fiume etc.

Tot cu trenul de azi după amiază a sosit în gara Brașovului o echipă de 40 elevi al liceului »Unirea« din Focșani, cari fac aceiași excursiune sub conducerea mai multor profesori. Excursiunii din România și-au continuat drumul cu acelaș tren.

Scrisorile din cutia de poștă de lângă prăvălia Bruss (Strada Prundului, vis-à-vis cu gimnaziul român) au fost nimicite, azi după două ore p. m. de foc. Un neașteptat, pe semne, dorință de-o ispravă nesocotită, a dat foc scisorilor din cutie. Avis celor interesați, cari au depus, în decursul zilei, scrisori în cutia de poștă amintită.

Avis. Măne, Sâmbătă la orele 6 seara oră de gimnastică. Avis membrilor secției de gimnastică.

Pentru masa studenților români s'au mai făcut următoarele contribuiri: Dl. Gavril Selegeanu preot cateket în Timișoara 10 cer.

Primească marinimosul donator s'ncerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Prelegere populară. Duminecă la 6 oare seara are loc în casina română din Scheiu o prelegere despre albinărit pentru membrii reuniunii economice și ai casinei.

Recrutarea principală din anul 1914 în cercul de asentare Brașov IV, se va face la Otelul Central (Nr. 1), în decurs de 4 zile, începând cu 27 Aprilie 1914 până la 30 Aprilie. Spre prezentare la această recrutare, sunt provocați pe baza §-lui 3 al articolului de lege 10 din anul 1914, acei obligați la serviciul militar, cari s-au născut în anii 1893, 1892 și 1891.

Concert militar în Cafeneaua »Coroană«. De aci înainte concertează în cafeneaua »Coroană« muzica militară în fiecare Joi, Sâmbătă și Duminecă dela 9 ore seara.

În Restaurantul »Coroană« concert militar în fiecare Joi și Duminecă dela 8-10 ore seara. Intrare liberă. 1-30.

Cărți și reviste.

Un volum de poezii. Peste câteva zile va apare de sub tiparul tipografiei Mureșianu, Branicea & Comp. un volum de poezii de d-l *Ioan Al. de Lemeny* cu o scurtă prefață de Gheorghe Coșbuc.

ULTIME ȘTIRI.

Petersburg 10 Aprilie. Ziarul »Novoje Vremja« publică textual unei convențiuni secrete, ce s'ar fi încheiat între România și Grecia. Această convenție, care s'a încheiat pe timp de 5 ani, are de scop să garanteze pacea dela București și să respingă orice încercare de revizuire a păcii.

Atena 10 Aprilie. În ținutul Corița continuă luptele între Epiroții răsculați și trupele albaneze.

Durazzo 10 April. Mobilizarea s'a terminat. S'au introdus în listele celor capabili de serviciu militar cu totul 18.000 Albanezi.

București, 10 Aprilie. Agitația produsă de asasinarea preotului aromân din Corița Balamace produce mare agitație. Ziarele cer pedepsirea celor vinovați.

București, 10 Aprilie. Principii moștenitori ai României, reîntorcându-se din Petersburg, au sosit aici.

Roma, 10 Aprilie. Balonul cu cârmă »Cittamiano«, care s-a coborât la Cantu, a făcut explozie aprinzându-se benzina. Balonul a fost cu totul distrus. 50 persoane, cari se aflau în apropiere, au fost mai ușor rănite.

Sibiul 10 Aprilie. Kreissauschuss-ul Sibiian a luat la cunoștință cu 25 voturi contra 8 eșirea deputatului Brandsch din partidul muncii.

Tokio, 10 Aprilie. Impărăteasa văduvă a încetat din viață.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Brătescu & Gomy
Redactor responsabil:
Ioan Brolea.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea ședinței publice a societăților de lectură ale studenților dela gimnaziu și școala comercială din Brașov, — ținută în 23 Martie st. v. 1914 s'au făcut următoarele contribuiri:

Dl. Parteniu Cosma 10 cor.

Câte 6 cor: Dni: Moise Brumboiu, Ioan Clurcu.

Câte 5 cor: Dni: Dr. Alexandru Străvoiu, Arseniu Vlaicu, Dr. Nicolae Vecerde, dșoara Budiu, Dr. Alex. Dobrescu, Dr. C. Moga, Dr. Șt. Albu.

Câte 4 cor: Dni: Dr. Tiberiu Bredeceanu, Alex. Suru, Iancu Axente.

Câte 3 cor: Dni: G. Chelariu, G. Vătășan, N. N. Dr. Iosif Blaga, N. N. Dr. Traian Pop. Dr. Aurel Dobrescu.

Câte 2 cor: Aurel Gămulea, N. N. Dr. Alex. Bogdan, Dna Căpățînă, dl. Megotă, D. Marcea, Dna M. Clorțea, I. Pricu, maior Chintoiu, dr. I. Bunea, dr. St. Stinghe, R. Dogariu, Ștefan Popovici, dna V. Onițiu, dna Branicea, G. Navrea, dr. C. Lacea, V. Micula, dna M. Baulescu, dl. Garoiu, dl. Popa, Dr. Horia Petrescu, Dr. Teofil Baciu, V. N. Furnică, dna Bărbier, dna Oncioiu, Oct. Comanici, N. Stoicovici, D. Lupan, maior B. Literat.

Câte 1 cor. 50 b. N. Oancea.

Câte 1 cor. 40 b. dșoara P. But-măloiu, N. N.

Câte 1 cor. 20 b. N. Bădițoiu.

Câte 1 cor: D-na E. Voina, G. Preșmerean, N. N., D-na Medean, N. N., D-na Cristian, Aursil Popovici. D-na Iordache, d-s. E. Maxim. d-s. H. Saftu, d-s. Teleguț, d-l Economu N. N., d-s. A. Teconția, d-na Teconția, d-l Sămărghitan, d-l Bala, d-l Baboe, d-na Meșian, I. E., d-l Mocanu, dr. V. Nițescu, d-s. M. P. Dima, D. Nistor, dr. C. Pa-puc, d-s. Mimi Ūvegeș, d-s. E. Meret, d-s. M. Blaga, d-s. V. Baci, d-l Nicolescu, d-l Oana, d-l Bica, d-l I. Bren-ciu, Paraschiva Brenciu, d-s. D. Aron, Șt. Beindescu, Șd na M. Lupan, d-s. Pop, d-s. Suciu, N. N., d-na Precup d-l A. P. Bănuț, d-na E. Sfetea.

Câte 90 bani: N. N., N. N.

Câte 80 bani: d-s. M. Ghimbașan, d-na Davidescu.

Câte 70 bani: d-na Sima.

Câte 60 bani: D. Vlaicu, Paraschiva Pitls, Nic. Găltănar, d-na Birea, E. Crețu N. N., N. N., N. C. Pavea.

Câte 50 bani: Florea Ștefan, d-l Orovitz, d-s. Miți Ūvegeș, d-s. E. Flor-an.

Câte 40 bani: d-s. V. Murăroiu, C. Muglea, d-na Ives u, d-s. M. Pop-a, d-s. M. Popea, d-s. T. Govruș, d-na Răsnovean Elena Ne ure, Furcă, Paraschiva Vlaicu, V. Ardelean.

Câte 30 bani: N. N.,

Câte 20 bani: d-na Bucșa, P. Marinescu, Medean, d-na Navrea.

Internatal de fete: 10 cor. 20 bani;

dela mei mulți elevi ai școalelor noastre; 6 c. 50 bani.

Cu totul sau încasat: K. 23120.

Tuturora li se exprimă cele mai călduroase mulțămite.

Direcțunea școalelor medii

gr. or. române din Brașov.

Muschong,
Stabiliment balnear
Buzias
(Nauheim unguresc)

Cele mai bogate izvoare din continent cu acid carbonic, sare și fer, între care 3 Geysir. Stabilimentul de cură are un parc de 120 jugăre. Climă domoală, aer bogat de ozon. Emanație de radium (radisactiv). Cură de băi și beut.

Bae specială
pentru bolnavi de inimă

metoda de cură modernă la afectai de inimă.

Băi naturale
de sare cu acid carbonic

Promenada cu urcare domoală servese la tăcirea inimii. (Cură de Terain) Röntgen Laboratoriu. Instalații necesare pentru Arsen-Valuație.

Baia Buzias
este recomandată

de medici la boale femeștii, afecțiuni de bășică și rinichi. Reuma, ematoză. Băi nouă modern zidite. Băi de înnot, cură cu apă rece. Bucătărie dietetică, Orhestră balneară de rangul prim, concerte teatru, Lawn-Tennis etc.

Medic oficios:
DR. IULIUS MAHLER.

Medici balneari:
Dr. Franz Baisini, Dr. Demeter Boreia, Dr. Miklos Dian, Dr. Tarjan Gergutia, Dr. Rudolf Glas, Dr. Ferd. Pataky, Dr. Romulus Porțiu, Dr. Iosif Schopi, Dr. Rud. Sugar, Herman Weisz.

Stația Călei ferate
Stabilimentul balnear BUZIAS
dela Budapesta 7 or.

SESON: Mai-Octomvrie.

Prospecte trimite: Direcția balneară a apelor Minerale din sursele „Phönix” Mihail și Josef u. Buzias.

Anunțuri
primește Administrațiunea
Gazetei Transilvaniei
cu prețurile cele mai
MERODATE.

S'a deschis! Atelierul de fotografie „SOLE”
Aranjament de tot modern.

Tel. 620. — Strada Vămei Nr. 19. — Tel. 620.

Cețiți și
răspândiți
„Gazeta Transilvaniei”.

Avis.

Am onoarea a aduce la cunoștința on. public că am deschis un

MAGAZIN NOU
in Strada neagr nr. 35

unde vând următorii articoli și pe rate săptămânale și lunare: Pânzării, trusoni de mîreșe, confecțiuni pentru domni și dame, covoare, garnituri de pat și alte diferite articole.

Serviciu punctual.

Rog sprizinal On. public. Cu toată stima

Schwarzerman.

Joi în 2 Aprilie se începe vânzarea unui vagon cu vase de
Majolica și porcelan de Karlsbad

cari se vor vinde cu prețuri ieftine,
in Târgul Boilor la steagul alb, in magazia:
LANG, ROZENTHAL & PALMHERT.

Așa de ieftin nu a fost nici odată! fără concurență:

Farfuri fine de porcelan dela **10 fileri** in sus,
Filigene de cafea și ceai dela **8 fileri** in sus,
Farfuri fine solide cu flori de **20 fileri** in sus.

Dacă toate sunt scumpe,
Cumpărați vase ieftine de porcelan!

Banca Națională a României.

Situațiune sumară

1913		1914	
16 Martie	Activ:	8 Martie	15 Martie
206.611,274	149.958674 (stoc.) ur . 153.812.256	210.612.229	210.461,256
1.556,272	56.652600 (met.) irate c. aur 56.642.000	642,610	645,369
150,473,124	Argint și diverse monede	168.862,637	179.997,825
	Portofoliu Român și străin		
	(15.395,200 Impr. pe ef. pub. 23.605.000		
	33.443,400 Impr. pe ef. p. în et. crt. 42.135,500		
35,052,801	13.786,299 din care nu s'au rid. tel: 17.117,186	47,861,108	48.623.186
	(19.657 101 . 25.018,186)		
12,895,741	Imprumutul Statului (fără dobândă)	11.924,059	11.924,059
11,999,89	Efectele capital social	11.999,674	11.999,674
17,319,97	Efectele fondului de rezervă	16.933,877	16.933,877
4.150,28	Efect. fond. de amort. imob. m. și maș.	4.070,281	4.070,281
6.406,271	Imobile	6.613.497	6.603.672
834,676	Mobilier și mașini de Imprimerie	1.015,450	1.023.302
876,056	heltueli de Administrațiune	722.059	885. 76
109.562,387	Efecte și alte valori în păstrare	150,026,992	150.314.392
111,017,307	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	129,463,345	30.096,048
28.410.318	Conturi curente	13,325,136	8.669,442
7.599,872	Conturi de valori	20,573,148	20.982,729
3,127,871	Conturi diverse	34.7.8.808	33.654.794
707.943.627		829.654,007	836.885.312
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
3.124,150	Fond de rezervă	36,818,268	36,818.268
4.833,40	Fond. amort. imob. mob. și mașini	5,309,358	5.309.358
396,921	20 Bilete de bancă in circulațiune	410.079,660	416.879.000
2,096,074	Conturi și beneficii diverse	2,213,141	2.439,955
16,578.709	Conturi curente și recep. la veder	27,862.245	26.469.216
220.579.694	Conturi și alte valori de restituit	279.490,340	280.4.0.440
20.530.380	Conturi diverse	55.681.895	56.559.078
707.943.627		329.654.907	336.885.312

Taxa: Scont %6, Dobânda 6%.

GHETE TURUL

Marca conducătoare a industriei de ghete formează indiscutabil

Turul fabrică de ghete S. A.

Cel mai mare fabrică din Monarchie.

DEPOSIT:
BRAȘOV,
STRADA PORTII Nr. 8.

Nr. 259 Chevreau ghete cu sinor . . . K 10-
Nr. 287 Chevreau Goodyear . . . K 12-50
Nr. 6094 Chevreau Goodyear l-ma calitate . . . K 16-
Nr. 32 Box, Ghete cu sinor . . . K 10-50
Nr. 301/2 Chevreau K 11-
Nr. 6095 Box, stil american . . . K 12-
Nr. 110 Chevreau Goodyear l-ma calitate . . . K 16-
Nr. 405 K. Chevreau cu nasturi . . . K. 9-
Nr. 433 Chevreau Goodyear . . . K 11-50
Nr. 415 Chevreau Goodyear . . . K 14-
Nr. 340 Cu nasturi Chevreau . . . K 11-
Nr. 346 Cafenlu Chevreau Goodyear . . 12-
Nr. 402 Chevreau Goodyear cusute . . 14-50
Nr. 1545 Lacă . . . K 10-50
Nr. 402 Chevreau cu sinor . . . K 9-
Nr. 401 Chevreau Goodyear . . . K 12-1/2
Nr. 426 Cafenlu Chevreau Goodyear cusute K 10-50

**...? DE UNDE?...
SĂ NE PROCURĂM HAINELE
PENTRU PRIMĂVARĂ ȘI VARĂ?**

Numai
Dela firma românească

GEORGE SZÓCS

in magazinul de croitorie modernă de bărbați dați comanda in

Brașov, Strada Mihael Weisz Nr. 10.
(in casele proprii) dacă doriți a Vă înbrăca elegant și efitin.

La mine in prăvălie se găseoc stofele cele mai bune de lână englezească și fabricate in țară și cea mai mare parte din acest a pot vinde sub prețul original. 8-10

Pentru croială bună garantez.

Bine voii a da o comăndă la mine, uzând de toate avantajele sus zise și văzându-Vă cu plăcere.

Cu stimă
GEORGE SZÓCS
croitor civil și militar.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei”,
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.
Adminstr. „Gazetei Transilvaniei”.

! Desfacere totală concesionată
de autorități!

Din cauza desface-
rei magazinului **Dumitru Berbecar,** Numai timp scurt
urmează vânzarea totală
cu prețuri scăzute.
BRAȘOV, Strada Hirscher 7. 13-156. Telefon 487
Oarele de vânzare dela 8-12 și 2-6.